

Organ: Folkhälsorådet

Tid: 2024-09-27, kl 13.00 – 15.00

Plats: Konferensrum Rådslaget och Microsoft Teams

Närvarande:

Per-Daniel Liljegren, Ledamot Kommunstyrelsen/Ordf. Folkhälsorådet, Storuman kommun

Anders Persson Ordf. Fritid-, kultur och utbildningsnämnden, Storumans kommun

Bo-Göran Johansson Ordf. Omsorgsnämnden, Storuman kommun

Daniel Burman Folkhälsosamordnare, Storuman kommun

Erika Arklöf Energirådgivare/Projektledare, Storumans kommun

Charlotta Jansson Enquist Vice ordförande Beredning för Folkhälsa, Region Västerbotten

Ej Närvarande:

Maria Gardfall Ordf. Miljö och Samhällsbyggnadsnämnden, Storuman kommun

Maria Bernsson Ledamot Beredning för Folkhälsa, Region Västerbotten

Carina Gustafsson Folkhälsoenheten, Region Västerbotten

§ 17

Dagordning Fastställs

Ordförande för folkhälsorådet går igenom dagordningen.

Folkhälsorådet BESLUTAR att godkänna dagordningen.

§ 18

Föregående minnesanteckningar

Ordförande för folkhälsorådet hänvisar att föregående mötesanteckningar ligger på Storumans kommuns hemsida och under Teamsytan Folkhälsa.

Folkhälsorådet BESLUTAR att mötesanteckningarna läggs till handlingarna.

§ 19

Budget

Folkhälsosamordnaren presenterar budget 2024 till och med sept.

Post	2024	Kvar tom 20 september	Aktivitet
Folkhälsorådet	33.000kr	16.702kr	Medel till Folkhälsoaktiviteter
Agnico Eagle	8500kr	8500kr	Medel till aktiviteter/insatser fokus Barn, Unga och äldre
UPH(Uppdrag psykisk hälsa) Storumans Forever	31.083kr	28.942kr	Medel till samverkan med det lokala civilsamhället med fokus på psykisk hälsa.
MHFA	18.744kr	18.744kr	Medel till utbildning MHFA – Första hjälpen psykisk hälsa
UPH (Uppdrag psykisk hälsa) YAM	50 000kr	45.753kr	Medel för kostnad YAM-instruktör v.41 Stockholm 5 dagar.

Attraktivitetshö- jande insatser Storumans kom- mun – Maria Dufva KS § 94 KS/2024:304 - 981	30.000kr	30.000kr	Medel till interaktiv föreläsning med Maria Dufva v.45 – Värsta bästa nätet Fokus brottsföre- byggande/psykisk hälsa
Totalt	171 327kr	148.641kr	

Utgifter tom sept:

Hyrbil	2300 kr	Hyrbilskostnad Slutkonferens Stärkt samverkan för mänskliga rättigheter Skellefteå
Mobilavgift	44,63kr	
Workshop/Föreläs- ning	1700kr	Lokalhyra + Fika Tullverket Tär- naby 28e aug
Fika	2000kr	Fika i samband med Gå-fotboll den 20e september för seniorer
Utgifter totalt	4714,63	

Totalt har Folkhälsorådet 20 487,37 kronor att förfoga över från och med 27 september 2024.

Ansökningar

- ABF Mitt i Lappland Storuman (Föreläsning/Studiecirkel Socker-
beroende)
Summa: 3600kr inkl. moms + annonskostnad
 - Seniorutvecklare (Seniormässa 15e oktober 2024)
Summa: 8000kr
 - Elevassistent Vallnässkolan (Hälsovecka)
Summa: 500kr
- Totalt: 12.100kr

Kommentarer från rådet:

- Ansökan Sockerberoende ABF - Föreläsningen behöver balanseras upp av välmeriterade forskare på området som kan nyansera bilden.

Motiveringen till avslag: Folkhälsorådet har mycket begränsade medel som behöver prioriteras för kunskapsbaserade insatser och att vi inte har tillräckligt vetenskapligt stöd för att "sockerberoende" uppfyller diagnoskriterier

- Ansökan Senormässa 15 oktober – Senormässan har i år ett tema som fokuserar på beredskap vilket inte är den målinriktning som Folkhälsorådet har idag.

Motiveringen till avslag: Folkhälsorådet har mycket begränsade medel som behöver prioriteras och årets tema har inte den målinriktning som Folkhälsorådet har idag. Folkhälsorådet tycker initiativet till en senormässa är bra och fyller en viktig samhällsfunktion där en stor målgrupp får bra och relevant information.

- Ansökan Hälsoveckan – En liknade ansökan har tidigare beviljats av Folkhälsorådet, där små medel kan göra stor effekt för att öka trivselen på våra skolor.

Motiveringen till bifall: Folkhälsorådet beviljar ansökan mot förutsättning att medlen inte används till inköp av energidryck, lotter eller liknade produkter.

Folkhälsorådet BESLUTAR att:

- Godkänna informationen.
- Avslå ansökan Föreläsning/Studiecirkel Sockerberoende ABF
- Avslå ansökan Senormässa
- Godkänna Ansökan Hälsoveckan

§ 20

Klimatanpassningsplan Storumans kommun

Energirådgivaren på Storumans kommun informerar om kommunens klimatanpassningsplan som består av en plan och en åtgärdslista.

Klimatanpassningsplanens arbete påbörjade 2016 efter att kommunfullmäktige yrkande bifall på en motion om att anta en klimatanpassningsplan. inkommit. Ungefär samtidigt, 2017, fanns det möjligheter att vara med i ett projekt finansierat av SMHI om att ta fram en lathund för klimatanpassning i kommunerna. Kommunen bestämde då att gå med i

projektet och jobba så långt som möjligt med den egna klimatanpassningsplanen. Underlag togs fram men arbetet har stannat av under åren på grund av olika skäl.

2024 tog energirådgivaren och dåvarande samhällsplaneraren upp arbetet igen.

Effekterna av globala klimatförändringar påverkar även Storumans kommun och dess medborgare. Energirådgivaren redogör exempel på skador orsakat av klimatförändringar från 2010 fram till 2024.

Exempel som visas är vägar som skadats i samband med kraftig nederbörd och jordskred, byggnader som skadats av jordskred samt översvämning av viadukt vid kraftig nederbörd med stora ekonomiska och materiella kostnader.

En tredjedel av förslagna åtgärder på åtgärdslistan är effektiva och inom ordinarie budget så kallade "lågt hängande frukter". Det behövs dock mer finansiering för att lösa andra förslagna åtgärder.

Vissa åtgärder är redan påbörjade, exempel nedan:

- Information allmänheten under beredskapsveckan
- Reservkraft till vattenverket i Hemavan
- Luft-luft värmepumpar (med kyla) till några äldreboende
- Reservkraft till ett antal samhällsviktiga verksamheter
- Solceller och batteri (litet) till Tranan
- Omsorgen kommer påbörja arbete med att söka medel i syfte att påbörja investeringar kopplade till beredskap.

Klimatanpassningsplanen ska upp till beslut i Storumans kommunfullmäktige under 2024.

Folkhälsorådet BESLUTAR att notera informationen

§ 21

Verksamheterna informerar

Kommunstyrelsen

Det blev ett nej till simhall i Tärnaby/Hemavan med hänvisning till att det inte finns ekonomiskt utrymme för kommande period.

Kommunen har beviljat Frälsningsarmén bygdemedel i syfte att motverka ofrivillig ensamhet bland äldre, där fokus för projektet kommer bli uppsökande verksamhet. En anställd kommer jobba 50%.

Omsorgsnämnden

Arbetar med verksamhetsplaner för kommande år. Det är mycket fokus på kring aktivering av äldre.

Nämnden önskar mer inflyttande på att utveckla fixartjänster så kommunen kan utveckla arbetet.

SPF i Tärnaby har sökt och fått medel beviljat extern för att motverka ofrivillig ensamhet, här efterfrågar nämnden mer samverkan mellan kommun och det lokala civilsamhället i syfte att stärka samverkan för att nå så många seniorer som möjligt.

Fritids-kultur och utbildningsnämnden

Jobbar på med läsförståelse tidigt i grundskolan, då läsförståelse är en viktig del att kunna klara sig vidare i skolan samt vidare ut i samhället. Detta är en målbild som politiken satt upp.

Nämnden jobbar vidare med Ungdomsråd där man tittar på en norsk modell. Storumans kommun har tillsammans med en kommun från Norge och Serbien deltagit i projektet Give me some dialog under 2023–2024. Detta är denna modell som kommer ligga till grund för kommande ungdomsråd under nästa år.

En tillgänglighetsvandring av badhuset genomfördes i maj 2024 där relativt små åtgärder kan göra stor skillnad. Ett 15tal personer från kommun, fastighetsbolag och brukar organisationer deltog.

Folkhälsosamordnare kallar till ett uppföljande möte under hösten 2024. Förslag på andra trivselsvandringar kom upp på rådet för äldre och tillgänglighetsfrågor, där man bland annat nämnde aktivitetshuset, Folkets hus, Folkan i Tärnaby samt Sjukstugan.

Under september genomfördes Gå-fotboll i Storuman för seniorer och daglediga tillsammans med Storumans kommun, RF-SISU Västerbotten, Västerbottens Fotbollsförbund och Storumans IK. En uppföljande träff ordnades och det finns ett intresse bland seniorer i Storuman. Det vore önskvärt att seniorer pratar med studieförbunden för samverkan då flera aktiviteter inte registreras som idrott.

Miljö-och samhällsbyggnadsnämnden

Deltog inte på dagens möte

Region Västerbotten Folkhälsoenheten

Deltog inte på dagens möte

Region Västerbotten Beredning för Folkhälsa

Region Fullmäktige beslutade att anta regionens nya strategi gällande folkhälsa och funktionsrätt. Strategin kommer skickas ut till kommunerna då layouten är klar.

Beredning kommer nu påbörja arbetet med att ta fram en handlingsplan för den nya strategin.

Folkhälsorådet **BESLUTAR** att notera informationen.

§ 22

Folkhälsosamordnaren informerar

Storuman BRÅ:

Storuman BRÅ kallas den arbetsgrupp som startats upp i syfte att arbeta brottsförebyggande lokalt i Storuman enligt lagkravet som började gälla 1 juli 2023.

Gruppen består av kommunala tjänstepersoner från Socialtjänsten, Skola, Tillsyn, Näringslivskontoret, Kommunala fastighetsbolaget, Polis Södra Lappland samt det lokala civilsamhället (Trossamfund, RF-SISU Västerbotten).

Folkhälsosamordnaren är sammankallande och gruppen träffas fyra (4) gånger per år eller vid behov. Andra tjänstepersoner eller aktörer kan bjudas in vid behov.

Från senaste Storuman BRÅ som behandlade perioden juni tom aug så har det varit en lugn period i Storuman under sommaren och hösten med lågt inflöde på ärende till Polisen och Socialtjänsten. Skolavslutning och Storumandagarna har flutit på bra.

Ett skolsocialteam¹ kommer starta upp under hösten och består av en socialpedagog och en skolsociolog. Syftet är att stärka elever som riskerar att få problematisk skolfrånvaro. Projektet finansieras med hjälp av statsbidrag under tre år.

Integrationsamordnare kommer att jobba med ett nytt projekt kopplat till kris och beredskap för gruppen nyanlända. Projektet är beviljat och finansierat av Länsstyrelsen Västerbotten.

Workshop Orsaksanalys

Folkhälsosamordnaren informerar att man den 20e aug haft en workshop med hjälp av Länsstyrelsen Västerbotten som en del av det fördjupade stödet Storumans kommun sökt och fått beviljat. Fokus på workshopen var metoden orsaksanalys och gruppen arbetat med ett riktigt case framtaget utifrån alkohol-/narkotikaproblematiken kopplat till Hemavan i samband med Studentski²³. Gruppen kommer arbeta vidare med frågan.

TIF-Tillsammans mot illegala försändelser

Folkhälsosamordnaren informerar att man den 28-29aug hade ett informationstillfälle med Tullverket, Polisen, Kommun och samtliga postombud i kommunen för att implementera metoden TIF – tillsammans

¹ [Starta och arbeta med skolsociala team - Skolverket](#)

² [Polisen samarbetar med tullen för att stoppa knarket på Student Ski: "Kommer från Norge" | SVT Nyheter](#)

³ [Flera anmälda narkotikabrott efter studenthelg i Hemavan | SVT Nyheter](#)

mot illegala försändelser⁴. Samtliga postombud har fått information, dekalering att sätta upp hos postombuden samt kontaktvägar när de misstänker att ett paket eller brev innehåller illegala försändelser som exempelvis narkotika.

Polisen informerar att det förekommer narkotika som skickas via Postombud i Storumans kommun och denna metod är ett bra verktyg att minska inflödet av narkotika i kommunen.

Storumans kommun är första kommunen i Västerbotten med att implementera metoden TIF.

Ansvarsfull alkoholserving

Folkhälsosamordnaren informerar att handläggare på miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen på Storumans kommun under september samarbetat med Malå kommun gällande metoden ansvarsfull alkoholserving⁵. Fyra verksamhetsutövare i Malå och Norsjö blev utbildad i metoden.

Storumans kommun är den enda kommun i Södra Lappland som erbjuder metoden idag och verksamhetsutövare uppskattar utbildningen.

Folkhälsosamordnaren informerar att handläggare på miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen ska under oktober månad söka pengar från Brottsförebyggande rådet i syfte att ta fram en E-utbildning för ansvarsfull alkoholserving. Vidare är syftet att tillgängliggöra för fler verksamhetsutövare i länet att gå utbildningen.

Trygghets- och ungdomsenkät

Folkhälsosamordnaren informerar att årets ungdomsenkät har skickats ut till kommunens högstadieskolor. Enkäten genomförs årligen i åk 7 till åk 9 på Vallnässkolan och Skytteanskaskolan och är en del av kommunens lägesbild.

Den årliga trygghetsenkäten kommer skickas ut under oktober/november månad. Enkäten genomförs årligen och är en del av kommunens lägesbild.

Polisen

Polisen kommer delta på årets seniormässa 15:e oktober och kommer föreläsa/prata om bedrägerier.

Polis och Folkhälsosamordnaren kommer se över nuvarande medborgarlöftet och ta fram underlag till ett nytt medborgarlöfte för perioden 2025–2026

⁴ [Tillsammans mot illegala försändelser \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)

⁵ [Ansvarsfull alkoholserving — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Den årliga trygghetsenkäten kommer skickas ut under oktober/november månad. Enkäten genomförs årligen och är en del av kommunens lägesbild.

Våldsprevention:

Storumans kommun har bildat ett kommunteam enligt överenskommelsen med Länsstyrelsen Västerbotten – Våldsprevention i Glesbygd⁶.

Storumans kommun samarbetar med Region Västerbotten (Primärvården och Folkhälsoenheten).

Kommunteamet har träffats under augusti för att jobba med arbetsboken. Folkhälsosamordnaren och Representant från Skytteanska skolan har varit på utbildning inom våldsprevention 18-19september i syfte att vidareutbilda kommunal personal inom våldsprevention. Utbildningen är en del av det process stöd som kommunen erhållit under projektiden.

Storumans kommun har tilldelats Norsjö kommun som mentorskommun under 6 månader i syfte att stärka implementering av våldsprevention i Storumans kommun.

Suicidprevention/Psykisk hälsa:

MHFA

Folkhälsosamordnaren informerar att man kommer erbjuda MHFA⁷ – första hjälpen till psykisk hälsa till kommunal och regional personal verksam inom Storumans och Malå kommun. Totalt har 19st anmält sig och utbildningen sker under oktober och november månad, fördelat på fyra digitala tillfällen.

YAM

Under v.45, v 47, v49 så kommer YAM (Youth aware of mental health)⁸ genomföras på Vallnässkolan åk 7. Planering pågår för Skytteanska skolan under 2025.

Psykeveckan v.45

Psykeveckan v.45⁹ arrangeras av Hjärnkoll Västerbotten tillsammans med länets kommuner, föreningar och studieförbund och erbjuder under vecka v45 digitala och fysiska föreläsningar runt om i länet.

Under vecka v.45 samarbetar Åsele, Sorsele, Norsjö och Storumans kommun med en gemensamföreläsning Maria Dufva¹⁰. Maria kommer

⁶ [Våldsprevention Västerbotten | Länsstyrelsen Västerbotten \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/vast/om-oss/vard-och-utbildning/vard-och-utbildning/vard-och-utbildning/vard-och-utbildning/vard-och-utbildning)

⁷ [MHFA - Första hjälpen till psykisk hälsa | Karolinska Institutet](https://www.karolinska.se/forsta-hjalpen-til-psykisk-halsa)

⁸ [Youth Aware of Mental health - YAM | Karolinska Institutet \(ki.se\)](https://www.karolinska.se/youth-aware-of-mental-health)

⁹ [Hem - Hjärnkoll Västerbotten \(hjärnkoll.se\)](https://www.hjarnkoll.se/)

¹⁰ [Maria Dufva Kriminolog och författare](#)

göra en inlandsturné och kommer till Storuman och Folkets hus onsdagen den 6 november. Målgruppen är vårdnadshavare åk 6 – åk 9 och allmänhet. Föreläsning kommer att websändas till Tärnaby/Hemvan och resten av länet.

Under onsdagen 6e november kommer Folkhälsoenheten och hålla i två fysiska föreläsningar på aktivitetshuset.

På torsdagen 7e november kommer Saila-Marie Gråik hålla i två föreläsningar elever på gymnasiet/åk 9 samt professioner som jobbar med barn och unga.

Ett färdigt, lokalt program kommer skickas ut när alla tider är klara.

Folkhälsa:

Motionskampanj

Motionskampanjen Maj – Juni 2024 är avslutad. Totalt deltog 129 medborgare. 54 återkopplade sina aktivitetsrapporter och deltog i utlottning av priser. Utlottningen genomfördes av en slumpgenerator och övervakades av ordförande folkhälsorådet.

74 personer återkopplade inte sina aktivitetsrapporter trots påminnelser. Vinnarna är kontaktade och en utvärdering av kampanjen kommer skickas ut till deltagarna.

Tillgänglighetsvandring

Folkhälsosamordnaren har efter tillgänglighetsvandring av Storumans badhus i maj 2024, tagit fram ett utkast till den en rapport som ska användas som underlag för kommande åtgärder på badhuset.

Folkhälsosamordnaren kommer boka in ett möte under hösten med deltagare på tillgänglighetsvandring för att diskutera rapporten och dess innehåll.

Yttrande Rättighetsbaserat arbete i praktiken

Folkhälsosamordnaren har fått förfrågan att lämna ett yttrande till Länsstyrelsen Västerbotten på en metodbok som är framtagen av Länsstyrelsen som berör rättighetsbaserat arbete i praktiken. Yttrande ska vara inlämnat senast 30e september.

Gå-Fotboll

Folkhälsosamordnaren har tillsammans med RF-SISU, Storumans IK, Fotbollsförbundet Västerbotten anordnat prova på Gå-fotboll för seniorer och daglediga under Hållbarhetsveckan. Folkhälsosamordnaren ordnat kaffe och fika. Förhoppningen är att seniorer själva ska kunna hålla i fotbollen tillsammans med Storumans IK och där igenom få aktiva seniorer.

Nordlands Eldreråd

Storumans kommun har fått en förfrågan om att delta i samtal med Nordlands Eldreråd som vill träffa representanter från Storumans kommun för att få ta del av hur man jobbar med frågor som rör seniorer. Ett första möte kommer ske 2a oktober där ordförande för folkhälsorådet, ordförande för rådet för äldre- och tillgänglighetsfrågor och Folkhälsosamordnare deltar.

Ny ledningsstruktur Region Västerbotten och Storumans kommun

Region Västerbotten presenterade den 26e september ett förslag på en ny ledningsstruktur i samverkan med Storumans kommun, där syftet är att skapa en tydligare struktur var frågor lyfts och hur, ansvarsfördelning samt en rödtråd från länsnivå till lokalnivå för frågor som rör barn/unga, vuxna och seniorer i kommunen. Folkhälsa stärks ytterligare genom denna samverkan från barn och unga till seniorer. Storumans kommun har fått i uppdrag att kartlägga alla grupper som finns idag för att kunna strukturera upp arbetet. Tanken är att ledningsstrukturen ska finnas på plats i början på 2025.

Stärkt samverkan för mänskliga rättigheter i Västerbotten

Den 12 september höll Funktionsrätt Västerbotten, Länsstyrelsen Västerbotten och Region Västerbotten i slutkonferensen för projektet Stärkt samverkan för mänskliga rättigheter som Storumans kommun deltagit i. Projektet har fokuserat på att intervjua medborgare kring deras livssituation och hur det är att leva i ett samhälle med olika typer av diagnoser och/eller funktionsvariationer.

Intervjuerna har använts i en workshop som anordnades i Storumans, där intervjuerna var en del av riktiga case.

På workshopen deltog Socialtjänst/IFO, Skolan, Storumans/Tärnaby Sjukstuga, Barn och Ungdomspsykiatri, Psykiatri Södra Lappland med flera.

Syftet med workshopen var att diskutera lösningar på ett konstruktivt sätt och att implementera process stödet från frånvaro till närvaro som syftar till att stärka samverkan för elever med problematisk skolfrånvaro i Storumans kommun.

Folkhälsorådet BESLUTAR att notera informationen

§ 23

Folkhälsostrategi 2024–2027

Folkhälsorådet har under året arbetat med att ta fram en ny folkhälsostrategi utifrån den nya kommunala visionen och nya fokusområden för perioden 2024–2027.

Strategin utgår från ett arbetsgivarperspektiv och medborgarperspektiv oavsett ålder och riktar sig till alla medborgare.

Ett förslag är att strategin ska ersätta nuvarande tillgänglighetsprogrammet och folkhälsopolitiska programmet som löpt ut.

Strategin är ute på sista remissrunda där förvaltningar och föreningar har till och med 29 september 2024 att lämna synpunkter.

Strategin ska antas i kommunfullmäktige och kommer efter antagande kompletteras med en åtgärdsplan för kommande år.

Folkhälsorådet **BESLUTAR** att notera informationen

§ 24

Arbetsordning för Folkhälso-, Trygghets-, Äldre- och tillgänglighetsfrågor för Storumans kommun 2024–2027

Folkhälsorådet har en antagen arbetsordning som är beslutad KS 2019-09-09 §100.

Folkhälsosamordnare har tagit fram ett förslag till ny arbetsordning för folkhälso-, trygghets-, äldre och tillgänglighetsfrågor i Storumans kommun. En ny arbetsordning togs fram utifrån ny lag trädde i kraft 1 juli 2023¹¹ om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Ett av lagkraven omfattar strukturen för det brottsförebyggande arbetet är att det ska finnas en struktur inom kommunen för hantering av brottsförebyggande arbetet.

Arbetsordningen är ute på sista remissrunda där förvaltningar, region, polis och föreningar har till och med 29 september 2024 att lämna synpunkter.

Arbetsordning ska antas i kommunstyrelsen.

Folkhälsorådet **BESLUTAR** att notera informationen

¹¹ [Lag \(2023:196\) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#)

§ 26

Övrigt

- CEMR-deklaration Storumans kommun
Länsstyrelsen Västerbotten efterfrågar om Storumans kommun skrivit under CEMR-deklarationen för jämställdhet på lokalnivå¹². Folkhälsosamordnaren har hittat ett beslut i Kommunfullmäktige 2015-09-22 §107 där Storumans kommun ställde sig bakom deklara- tionen. Det saknas underskrift på deklara- tionen.

Om Storumans kommun ska delta i deklara- tionen krävs en ny process och underskrift.

Folkhälsorådet BESLUTAR att notera informationen.

§ 27

Nästa möte

Torsdag 5e december klockan 13.00 – 15.00
Hybridmöte Microsoft Teams eller Rådslaget

Ärenden att ta upp skickas till Folkhälsosamordnaren senast 15e no- vember.

Folkhälsorådet BESLUTAR att notera informationen.

Daniel Burman
Folkhälsosamordnare
Sekreterare

Per-Daniel Liljegren
Ordförande Folkhälsorådet

¹² [CEMR-deklarationen | SKR](#)